

KONYA EĞİTİM KÜLTÜR ve SAĞLIK VAKFI

''El Birliğı, Gönül Birliğı''

KAFKASYA CUMHURİYETLERİ

Ayşegül Türkyılmaz

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Kafkaslar neresidir?

- Kafkasya, Karadeniz ile Hazar Denizi arasında Doğu-Batı paralelinde uzanan ve yüksekliği orta kısımlarında beş bin metreyi aşan sıradağların adıdır.
- Kafkasya bir çok yazar tarafından Kuzey-Güney ayrımına tabi tutulmuştur. Coğrafi açıdan yapılan Kuzey Kafkasya-Güney Kafkasya ayrımı siyaset bilimcileri tarafından da kabul edilmiştir. Çünkü Kuzey ve Güney Kafkasya coğrafi açıdan olduğu kadar diğer birçok yönden farklılıklar gösteren iki bölgedir.
- Günümüzde Kuzey Kafkasya'da Rusya Federasyonuna bağlı, Adige, Karaçay-Çerkes, Kabardey-Balkar, Kuzey Osetya, Çeçenistan, İnguşetya ve Dağıstan Özerk Cumhuriyetleri yer almaktadır.

Regions of the Northern Caucasus

Kısa Kafkas Tarihi

- Tarih boyunca topraklarında işgallere maruz kalan Kuzey Kafkasya, birçok topluluk ve medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Konum itibariyle kuzeyden güneye, batıdan doğuya hep bir köprü bağlantısı gören Kuzey Kafkasya bölgesi devletlerin etki sahasında kalmış; devletler strateji geliştirirken bölgeyi göz ardı edememişlerdir.
- Bölgeye ilk olarak gelenler Kimmerler'dir. Kimmerler Kafkasya'ya kuzeyden gelerek bölgeye proto-Türk kültürünü taşımışlardır. M.Ö. 7. yüzyılda Kuzey Kafkasya'da var olan Kimmerler etnik bakımdan Ural-Altay kökenine ait bir topluluktur. İskitler de Kimmerler'in bir kolu olarak bölgede karşımıza çıkmaktadır. Kimmerler gibi; bölgeye hakim olmakla kalmamış; kültürlerini de bırakmışlardır. Çoğu araştırmacıya göre Kuzey Kafkasya kültürü İskitlerin ve Kimmerler'in etkisiyle oluşmuştur.
- Kuzey Kafkasya'daki Türk kültürünü oluşturan asıl önemli devir ise Hunlar ve onları takip ederek Orta Asya'dan gelen Hazarlar ile başlamaktadır. Hunlar Dağıstan'da yaşayan Alanların kralını öldürerek bölgeye hâkim olmuşlardır. Aynı şekilde Orta Asya'nın içlerinden gelerek Volga ve Dinyester nehirleri arasında 620 yılında devlet kuran Hazarlar, 1055 yılına kadar bölgede hâkimiyetlerini sürdürmüşlerdir.

- Hazarlar kuzeyden bölgeye gelirken aynı zamanda da güneyden Araplar bölgeye nüfuz etmeye çalışmışlardır. Bunun sonucunda da Hazarlar ile Araplar arasında çetin savaşlar meydana gelmiştir. Böylece bölge halkı kendi topraklarında güç mücadelesine tanık olmak zorunda kalmıştır.
- Araplar ele geçirdikleri yerlerde İslamiyet'i yaymaya başlamışlardır. İslamiyet ilk olarak, 8. yüzyılda Ebu Müslim önderliğindeki Arapların Hazar Türklerine saldırması sonucu bölgeye yayılmaya başlamıştır. Bu sırada Dağıstanlılar ve Çeçenler İslamiyet'i hemen kabul edip Müslüman olmuşlardır. Diğer toplulukların İslamiyet'i kabul etmesinde Araplar değil, Osmanlı İmparatorluğu etkili olmuştur. Bu yüzden İslamiyet Kuzey Kafkasya'nın batısı ile doğusunda farklı etkileşmelere neden olur. İslamiyet ile 8. yüzyılda Araplar vasıtasıyla tanışıp, kabul eden Dağıstanlılar ve Çeçen-İnguş halkı Şafi Mezhebine dahil olurken; İslamiyet'i 17-18. yüzyıllarda Osmanlı vasıtasıyla tanıyıp kabul eden Çerkes, Abhaza, Karaçay ve Balkarlar Hanefi Mezhebini benimsemişlerdir.
- Bölgede Arap ve Hazarların dönemi son bulunca Türk akınları birbirini takip etmiştir. Akınlar dolayısıyla Kafkasya'nın kuzeyinin siyasi yapısında da büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Araplardan sonra 1062 yılında Selçuklular Gürcistan'dan itibaren Hazar Denizi'nin kıyılarına dolayısıyla Dağıstan'a kadar uzanan sahaya Türkleri yerleştirmişlerdir. Selçuklular Kafkasya'yı kuzeyden sararak Rusya'nın bölgeye gelmesini engellemişlerdir. Ancak Ruslar Kafkasya'nın kendileri için hayati önemini anlayınca bölgeyi ardı ardına işgal ederek bölgenin Rusya'ya tâbi olmasını sağlamışlardır.

- Rusya'nın Kafkasya'da ilk hâkimiyeti Kazan şehrini ele geçirmesiyle başlar. 1552 yılında Kazan'ın ele geçirilmesinin ardından 1554 yılında da Astrahan ele geçirilmiş ve Rusya Kafkasya'da kalıcı olmaya başlamıştır.
- Kuzey Kafkasya'da Kazak Cumhuriyeti'ne de son veren Rusya Kazak Stanitsa'ları kurarak Kazakları Rusların Kafkaslardaki öncü karakolu ve baş istilacıları yapmışlardır. Ruslara olan düşmanlığın sona erdirilmesi için de ele geçirilen topraklar Kazaklara geri verilmiştir. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla birlikte Gürcistan Osmanlı hâkimiyetinden çıkarak Rusya'ya dâhil olmuştur. 18. yüzyılın sonunda Rusya, Güney Kafkasya da dâhil olmak üzere Kafkasya'da hâkimiyetini tamamlamıştır.
- 19. yüzyılda Kuzey Kafkasya bölgesi kanlı savaflara ve sürgünlere tanık olmuştur. 1864 yılında Kuzey Kafkasyalıların Rusya'ya teslim olmasıyla birlikte Kafkas-Rus savafları sona ermiştir. Çarlık Rusya çıkardığı bir kararname ile Kafkas halklarının bölgeden çıkarılmasını; aksi takdirde tüm halkın savaş esiri sayılacağını söylemiştir. Bunun üzerine 750 binden fazla olduğu tahmin edilen Çeçen, Dağıstanlı, Çerkes ve Oset Kuzey Kafkasya'dan Avrupa'ya, Osmanlı İmparatorluğu'na, Kıbrıs ve Ürdün'e göç ettirilmiştir.
- 20. yüzyıl dünya tarihi açısından büyük olaylara sahne olmuş, birçok devletin kaderi bu yüzyılda çizilmiş, bazı devletler son bulurken bazıları da yeni kurulmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın yankıları sonrasında 1917 yılında Çarlık Rusya'sında Bolşevik Devrimi patlak vermiştir. Devrim Rus olmayan milletlerin hürriyetlerini ilan etmesine imkân tanımıştır. Bolşevikler iktidarı ele geçirir geçirmez Rusya'da yaşayan halklarla barış ve uzlaşma içinde olduklarını belirterek onların desteğini almak istemişlerdir.

Rusya

Kazan

Türkiye

- Rusya'nın da içinde olduğu karışık dönemden faydalanan Kuzey Kafkasya'nın siyasi liderleri Viladikavkas'da Kuzey Kafkasya ve Dağıstan Ulusları Kurultayı'nı toplayarak Birleşik Kafkas Dağlıları Birliği'nin Geçici İdaresi adı altında ulusal bir kuruluş meydana getirmişlerdir. Bu kongre Kuzey Kafkas halklarının her ne kadar etnik açıdan bölünmüş olsalar da Rusya'ya karşı bir birlik ve beraberlik içinde hareket ettiğini göstermektedir. Ayrıca kongre bağımsız bir Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti'ne doğru atılan önemli bir adım olmuştur. İlerideki başlıklarda bahsedilecek olan etnik yapı ve bu yapının meydana getirdiğı çatışmalar düşünülecek olursa; Terekale Kurultayı'nın önemi daha da iyi anlaşılacaktır. Balkanlarla karşılaştırıldığında bile çok daha fazla karmaşık yapıda olan etnik gruplar, büyük güç Rusya söz konusu olduğunda ortak bir fikri paylaşmaktadırlar. Bu fikir: Bağımsızlık fikridir.
- Kuzey Kafkasya 11 Mayıs 1918'de bağımsızlığını ilan etmiş ve artık Rusya'ya bağılı olmadığını tüm dünyaya bir nota ile duyurmuştur. Bu nota şöyledir: Kafkasya kavimleri usulü dairesinde bir Milli Meclis seçmişlerdir. Bu meclis Mayıs ve Eylül 1917'de Kuzey Kafkasya Kavimleri Birliği'nin kuruluşunu ilan etmiş ve yürütme yetkisini şimdiki hükümete vermiştir.
- Ancak kuzey Kafkasyalılar kurdukları bu Cumhuriyet'in varlığını sürdürememişler, Bolşevikler 1921 yılında Cumhuriyet'in bağımsızlığına son verdiklerini ve SSCB içerisine ilhak ettiklerini duyurmuşlardır. Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti'nin kısa ömürlü olmasının birtakım iç ve dış nedenleri vardır.

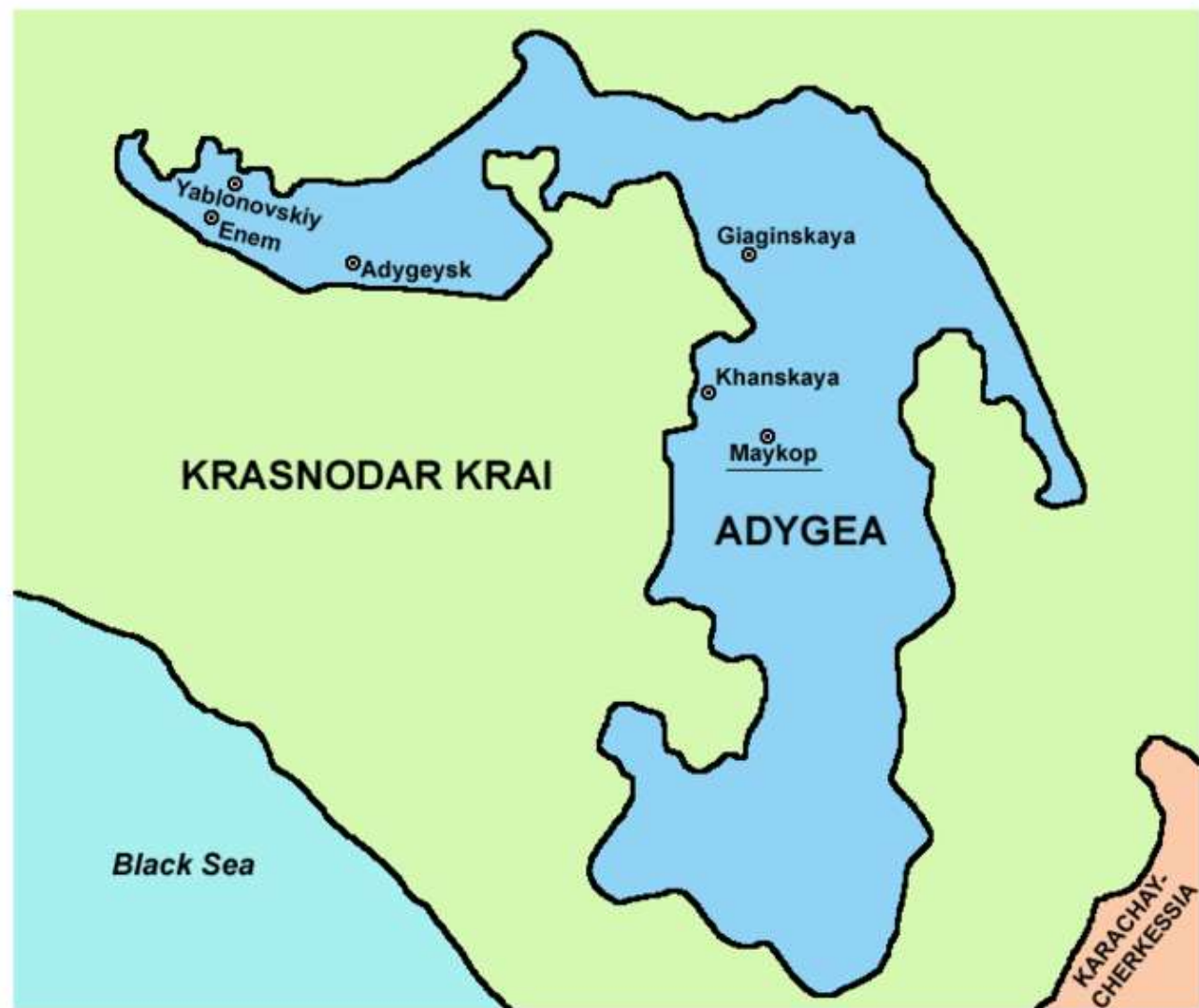
- Sovyetler Birliği döneminde Kuzey Kafkasya'da b l-yönet politikası tam anlamıyla uygulanmıştır. Öncelikle 1926 yılında  rkesler; Kabardeyler ve  rkesler olmak üzere ikiye; 1970 yılında ise Kabardeyler, Adigeler ve  rkesler olmak üzere   e ayrılmışlardır. Sovyetler Birliği tarafından bilinçli yapılan bu ayrışma Kafkas halklarının kendi arasında etnik gruplara ayrılmasına neden olmuştur. Halkın tarihten gelen çekişmelerini de göz önüne alırsak etnik çatışmaların nedenleri daha kolay anlaşılacaktır.
- Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti'nin sona erdirilmesiyle Kuzey Kafkas halkının birleşmesi  nlenerak SSCB'ye tehdit olması ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca cumhuriyetin liderleri ise halkı etraflarında toplama cesaretini yitirmişlerdir. XX. Yüzyıla kadar Kuzey Kafkas haklarının etnik bilinçleri tam anlamıyla yok iken, bu bilinci kuvvetlendiren 1944 sürgünü meydana gelmiştir.
- Sürgün Kuzey Kafkasya halkında ulusal bilinçlenmeye yol açmıştır. Bugün Kuzey Kafkasyalıların milli benliklerine bu derece bağlı olması tarihte yaşadıkları acıyı yaşatıyor olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu acılar kahramanlık efsaneleri ve mitoloji ile de birleşince ulusal bilince sahip çıkmak onlar için zor olmamaktadır. Kuzey Kafkas halkının kulaktan kulağa geçen efsane ve mitolojilere sıkı sıkıya bağlı kalmasının en önemli nedeni; tarihlerinin bilinçli olarak yok edilmesinden dolayı yazılı tarihlerinin olmamasıdır.

Regions of the Northern Caucasus

ADİGE CUMHURİYETİ

Republic of Adygea

Adige Cumhuriyeti

- Kuruluş tarihi: 27 Temmuz 1922
- Nüfus toplamı: 447.109 (2002)
- 2002'de yapılan bir araştırmaya göre Adige nüfusunun %35,4'ü Rus Ortodoks Kilisesi'ne bağlı Hristiyan, %13'ü çoğunluğu Hanefi olmak üzere Müslüman, %3'ü kendini herhangi bir kiliseye dahil etmeyen Hristiyan, %1'i de diğer Doğu Ortodoks kiliselerine bağlı Hristiyan'dır. Nüfusun %30'u tanrıya inanmakta ancak bir dine inanmamakta, %9'u ateist, %8,6'sı ise başka dinlere inanmakta veya dini kimliğini söylemeyi reddetmektedir.

KARAÇAY-ÇERKES CUMHURİYETİ

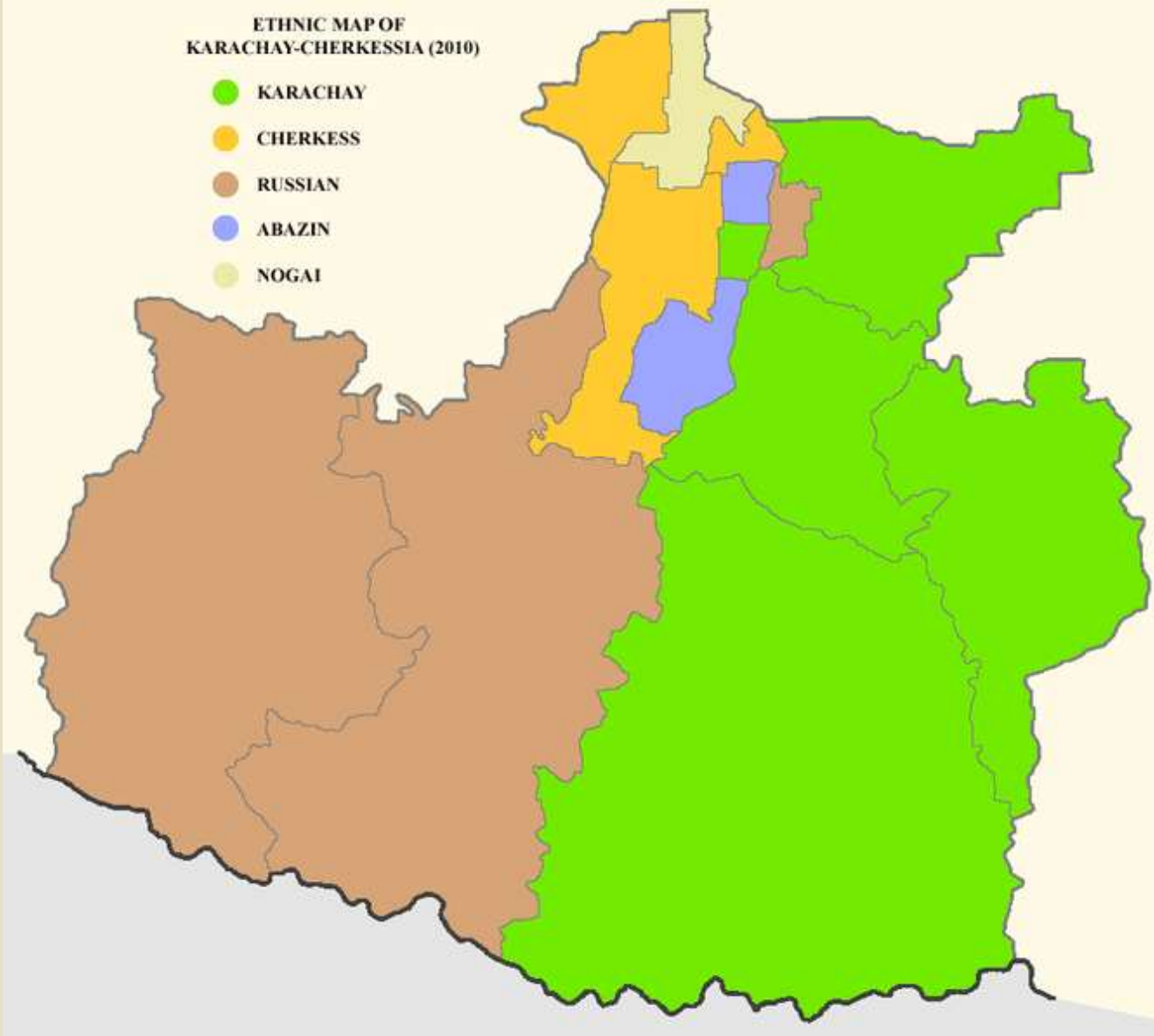
Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti

- 12 Ocak 1922'de Rus Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'ne bağlı "Karaçay-erkes zerk Oblastı"(Karaçay-erkesya) adıyla kuruldu.
- oğunca güneydeki dağlık kesim vadilerinde yağayan Karaaylar, İkinci Dünya Savağı'nda, dğman Alman iğgalcilerle iç birliği yaptıkları gerekçesiyle 1943'te Kazakistan'a sürüldüler, ayrıca Balkarlar, İnguğlar, Çeçenler, Ahıska Türkleri, Kırım Tatarları, ve Kalmuklar da aynı gerekçelerle Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan gibi uzak yerlere sürüldüler ve özerk yönetimleri de kaldırıldı.
- Karaçay ve Balkarların ayrıldığı toprakların bir bölümü Gürcistan'a bağlandı ve buralara Svanlar yerleğtirildi.
- Toplam nüfus: 478.500 (2010) Cumhuriyet nüfusu içinde 2010'da Karaaylar % 41, Ruslar % 31,6, Çerkesler % 11,9 idi. Diğer gruplar içinde Abazalar % 7,8, Nogaylar % 3,4, Osetler (3,333 ya da % 0,8), Ukraynalılar (3.331 ya da % 0,8), Ermeniler (3.197 ya da % 0,7), Tatarlar (2.021 ya da % 0,5), diğer küçük gruplar da nüfusun % 0,5'i idi.

ETHNIC MAP OF
KARACHAY-CHERKESSIA (2010)

- KARACHAY
- CHERKESS
- RUSSIAN
- ABAZIN
- NOGAI

KABARDEY-BALKAR CUMHURİYETİ

Kabardino-Balkar Republic

Kabardey-Balkar Cumhuriyeti

- 18 Aralık 1991'de ilk Balkar Halk Ulusal Konseyi kongresi Balkarlar'ın bağımsızlığını ve Rusya Federasyonu içerisinde bir Balkarya Cumhuriyeti oluştuğunu ilan etti. Kabardey-Balkarya bağımsızlığı 31 Aralık 1991'de ilan edildi.
- Toplam Nüfus: 859,939 (2010)
- Rus yönetimi, 1860'larda hem Müslüman nüfusu azaltmak ve hem de batıdaki 1864 Adige sürgünü olayına yönelik olası tepkileri azaltmak, bu sürgün olayını sıradan bir göç olayı imiş gibi geçiştirmek için Osmanlılarla bir anlaşma içinde Kabardey ve Kuzey Osetya'dan Müslüman nüfusu baskı ve entrika ile göç ettirmeye başladı.
- 2012'de yapılan resmi araştırmalara göre Kabardey-Balkarya cumhuriyetinin %55'ini İslam dini oluştururken %15.6 ile Rus Ortodoks Kilisesi, %3 Adige Habze dini ve %10'u ise diğer Hristiyan mezheplerini karşılamaktadır. Ayrıca, nüfusun % 12'si kendisini manevi olarak ancak dindar değilim olarak tanıtırken, geriye kalan % 5.4 ise ateist ve diğer dinlerden gelmektedir.

CONSTANTINOPLE. Circassian.

KUZEY OSETYA

Kuzey Osetya-Alanya

- Kuruluş tarihi: 20 Ocak 1921
- Toplam nüfusu: 710.275 (2002)
- Nüfusun %62,7'si Oset (445.310), %23,2'si Rus (164.754), %3'ü İnguş (21.442), kalanı Ermeni'dir. Osetler'in çoğunluğu Ortodoks Hristiyan, bir bölümü Sünnî/Hanefî Müslümandır (%30).
- Ruslar, 1774 sonrasında Osetler arasında Hristiyanlığı yayarak ve 1860'larda Müslüman Osetlerin çoğunu da Anadolu'ya göndererek dengeyi Hristiyan Osetlerin lehine çevirmişlerdir.
- 1944'te Stalin döneminde doğu komşuları İnguşların Orta Asya'ya sürgüne gönderilmesiyle Çeçen-İnguş Özerk Cumhuriyeti dağılmıştır. Ve 1944 öncesinde İnguşların yaşadıkları Prigorodni rayonu Kuzey Osetya'ya eklenmiştir.
- 1957'de sürgünden dönmüş olan İnguşlar eski topraklarını Osetler'den geri almak istemişlerdir. Bu yüzden anlaşmazlık ve çatışmalar da yaşanmıştır. Ayrıca Gürcistan'dan tek yanlı ayrılıp bağımsızlık ilan eden Güney Osetya'dan da bir Oset sığınmacı akınına uğramıştır.

GÜNEY OSETYA

Güney Osetya

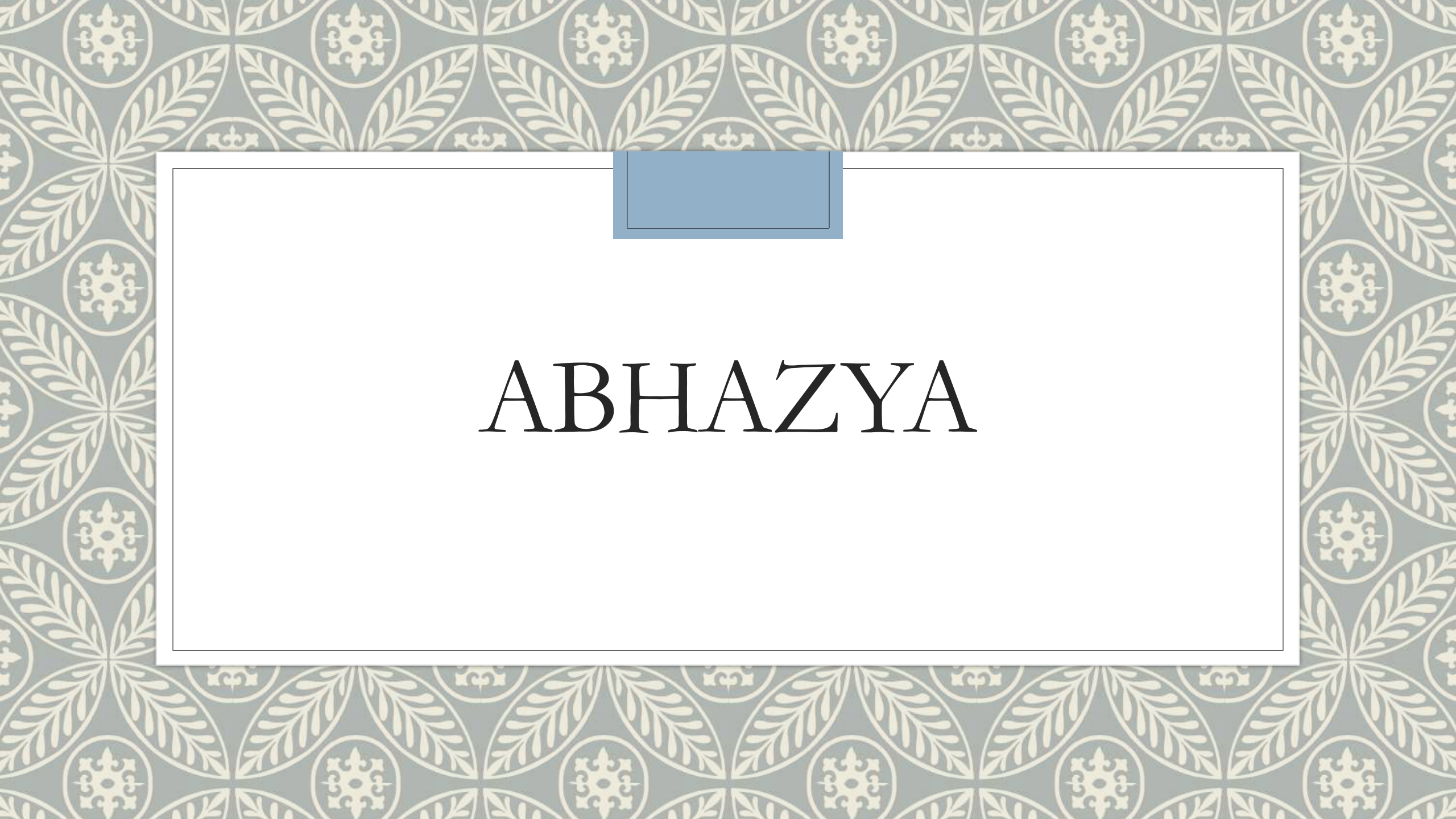
- Güney Osetyalılar, 1990 yılında Gürcistan'dan bağımsızlık ilan ederek bölgeye Güney Osetya Cumhuriyeti adını verdiler.
- Gürcistan hükümetinin cevabı, Güney Osetya'nın özerkliğini kaldırarak, bölgeyi güçle geri almaya çalışmak oldu. Bu durum, 1991-1992 Güney Osetya Savaşı'na yol açtı. Gürcistan, 2004 ve 2008 yıllarında iki defa daha güç kullanarak bölgeyi ele geçirmeye çalıştı. Son çatışmaların yaşandığı 2008 Güney Osetya Savaşı sonunda Oset ve Rus güçleri, bölge üzerinde tam kontrolü ele geçirerek bölgenin de bağımsızlığını sağladılar.
- Savaşlardan önce, nüfusun kabaca üçte ikisi Oset, %25-30'u ise, Gürcü'ydü. Ülkenin doğu çeyreğini oluşturan Leningor bölgesi Gürcü ağırlıklıyken, batı ve merkez bölgeler Oset ağırlıklıydı.
- Nüfusa dair bugünkü bilgiler kesin olmamakla birlikte, 2007 yılında Güney Osetya'da, 47.000 Oset, 17.500 Gürcü olduğu tahmin ediliyor. Önemli bir Yahudi ve Ermeni nüfus da vardır.

Осетины

КАВКАЗСКІЕ ТИПЫ
TYPES DE CAUCA

ABHAZYA

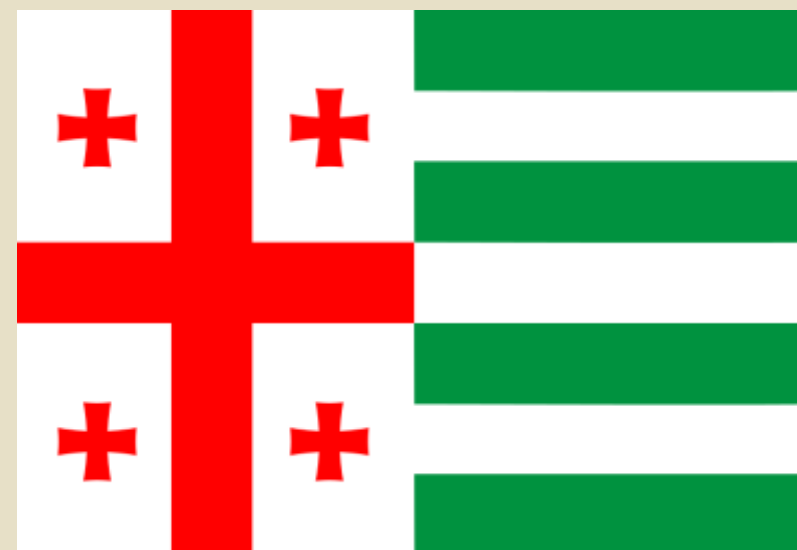
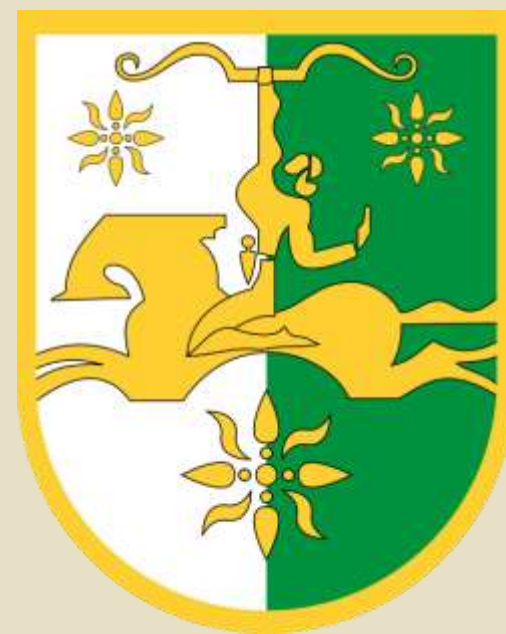

Abhazya

- 1992'deki savaşın ardından de hukuki parçası olan Gürcistan Cumhuriyeti'nden 1994 yılında bağımsızlığını ilan edilmiş bağımsız bir devletidir.
- 26 Ağustos 2008'de Rusya devlet başkanı Dimitri Medvedev, 3 Eylül 2008'de Nikaragua'nın sosyalist devlet başkanı Daniel Ortega Abhazya Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını tanıdığını açıkladı. Venezuela Devlet Başkanı Hugo Chavez, 2009 Eylül ayında Abhazya'yı bağımsız bir devlet olarak tanıdığını açıklamıştır.

- Toplam Nüfus: 215.972 (2003/Gürcistan bu sayının yanlış olduğunu gerçek nüfusun 160.000 olduğunu söyler.)
- Resmî diller: Abhazca, Rusça
- Tanınan diller: Hemşince, Megrelce, Gürcüce
- Şu anda Abhazya nüfusu ağırlıklı olarak Abhazlar oluşturmakta ve nüfusun geri kalanını azınlık halinde olan Gürcüler (çoğunlukla Megreller), Hemşinliler ve Ruslar oluşturur. Savaş öncesinde Gürcüler etnik nüfusun %45.7'sini oluşturuyordu.

AHISKA

MESKHETIAN TURKS in 1926

Areas with Meskhetian Turk majority

Ahıska

- Ahıska Türkleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun zamanında Rusya'ya vermek zorunda kaldığı, günümüzde Gürcistan topraklarında yer alan Ahıska bölgesinde yaşayan Türk asıllı Müslüman nüfusa verilen addır. Rusların bu bölgeye verdiği coğrafi isim, Mesheti'dir. Bundan dolayı Meshet Türkleri olarak da bilinirler.
- Ahıskalıların kökeni hâlen keşfedilmemiş olup oldukça da itilaflıdır. İki ana tez üzerinde durulmaktadır:
- Türk tezi: Meshetilerin (Ahıskalılar) kimisi Gürcü asıllı olup etnik Türktürler.
- Gürcü tezi: Epeyden beri Gürcü târihinde istişare edilen bir konu olan Türkçenin Kars ağzını konuşan Hanefi Sünni Mesheti Türklerinin kökeni Osmanlı idaresinde kalmış olan Meskheti-Dzhavakheti bölgesinde oturan Gürcülerden gelmekte olup 16. asırda İslam'a girmesi ile başlamış, 1829'a kadar sürmüştür. Diğer yandan, Anatoly Khazanov meselenin bu kadar basit olamayacağını ileri sürmüştür.

- Sovyetler Birliği'nin son yıllarında, Özbekistan'ın Fergana vadisinde yaşayan Ahıska Türkleri, 1989 yılında, etnik bir gerilim sonrasında büyük bir şiddete uğradı ve bölgedeki nüfusun büyük bir kısmı Özbekistan'dan göç etmek zorunda kaldı.
- Azerbaycan, 1989 yılında Özbekistan'ın Fergana vadisindeki şiddetten kaçan Ahıska Türklerinin bir kısmını kabul etti ve topraklarına yerleştirdi. Sonrasında Ermenistan ve Karabağ'dan sürölen Azerbaycan Türkleri nüfusuyla ilgili sorunlar ortaya çıktığından yerleştirme işlemini tamamlanamadan 1994 yılında durduruldu.
- Ahıska Türkleri, bugün eski Sovyetler Birliği coğrafyasına ve Türkiye'de dağınık olarak yaşamaktadırlar. Ahıska Türkleri etnik olarak Kıpçak Türklerindendir. Toplam nüfusunun 350.000-400.000 arasında olduğu tahmin edilmektedir.
- Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve diğer eski Sovyet cumhuriyetlerinin nüfus sayımlarında Ahıska Türkleri için "Türkler" terimi kullanılmaktadır.
- Bugün Ardahan, Posof, Artvin, Şavşat, Yusufeli, Ardanuç halkının büyük çoğunluğu Ahıska Türkleri'nin Türkiye'deki temsilcisidir.

- 1829 yılında tazminat olarak arlık Rusyası'na verilinceye kadar Ahıska bölgesi Osmanlı sınırların dahilinde idi. Bu olaydan sonra Ahıska Türklerinin yarısı sınırı geçerek Türkiye'ye geldi, diğerk yarısı ise Gürcistan'da kaldı. İkinci Dünya Savaşı sırasında Ahıska Türklerinin gençleri savaşıa katılmak için cepheye gitti, geride kalan eşıleri, çocukları ve yaşılı Ahıska Türkleri ise 1944 yılında Stalin tarafından iki saat içinde tren vagonlarına doldurularak, kapalı tren vagonlarında Orta Asya'ya sürülerek: Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'a yerleştiriildi. Bu sürgünün Stalin'in Karadeniz kıyılarını Türklerden temizleme operasyonunun bir parçası olduğu Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra açıklanan arşıivlerde ortaya çıkmıştır. Aynı kaderi paylaşıan Kırım Tatarları ve Ahıska Türklerinin bu hazine sürgününde binlerce insan yolda öldü. 1945 yılında savaşı bittikten sonra savaşıtan dönen Ahıska Türkleri de ailelerinin sürgün edildiği bölgelere gönderildiler.

- 1999 yılında Gürcistan, Avrupa Konseyi'ne üye olurken Ahıska Türklerinin geri dönüşleriyle ilgili yükümlölük üstlenmiştir. Buna yükümlölüğe göre Gürcistan, 1999'dan itibaren üç yıl içinde Ahıskalılının dönüşlerini başlatacak ve 12 yıl içinde, yani 2011 yılında dönüş işlemini bitirecekti. Eğer Gürcistan süre sonunda yükümlölüğünü yerine getirmemezse Ahıska Türkleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne dava açabilecek ve bu yolla vatanlarına dönmeyi talep edebileceklerdi. Ama üste beliritilen sorunlar ve engeller yüzünden herhangi bir geri dönüş gerçekleşemedi.
- Gürcistan Ahıska Türklerinin geri dönüşüne şartlı izin vermiştir. Şartlardan birincisi, geleceklerin sadece Ahıska bölgesine değil, tüm Gürcistan topraklarına yerleşmeleridir. Gürcistan bu şartı, Ahıskalılının bölgeden 91 bin kişi çıkmasına karşın bugün dönecek olan rakamın çok olması ve bölgenin bunu kaldıramayacağı savına bağlamaktadır. İkinci şart, Türklere verilecek kimliklerde Türk ve Müslüman yazmayıp Gürcü ve Hristiyan yazacaktır. Gürcistan'ın bu şartının altında ise bölge halkının aslında Türk olmayıp, Meshi denen Gürcüler olduğu, zamanla ve zorla Osmanlılar tarafından Müslüman yapılarak Türkleştirildikleri savı yatmaktadır.

SÜRGÜNE UĞRAMIŞ AHISKA TÜRKLERİ

GÜNÜMÜZDE YAŞADIKLARI ÜLKERE GÖRE NÜFUS DAĞILIMI

GÜRCİSTAN

Gürcistan

- Gürcistan, Karadeniz'in doğu kıyısında, Güney Kafkasya'da yer alan ülke. Eski Sovyet cumhuriyetlerinden biri olan Gürcistan'ın kuzeyinde Rusya, doğusunda Azerbaycan, güneyinde Ermenistan ve güneybatısında Türkiye yer alır. Ülkenin batı sınırını Karadeniz belirler.
- Gürcistan nüfusu, etnik çeşitlilik göstermesiyle dikkati çeker. 4.483.200 (1 Ocak 2013) kişiden oluşan ülke nüfusun yaklaşık %83,8'ini Gürcüler, Acaralar, Lazlar, Megreller, Svanlar oluşturur. Diğer büyük etnik gruplar Azerbaycan Türkleri (%6,5), Ermeniler (%5,7), Ruslar (%1,5), Abhazlar ve Osetler'dir. Ülkede, Asuriler, Çeçenler, Çinliler, Gürcistan Yahudileri, Yunanlar, Kabardeyler, Kürtler, Tatarlar, Türkler, Zazalar ve Ukraynalılar gibi daha küçük gruplar yaşar. Gürcistan Yahudi cemaati, yeryüzündeki en eski Yahudi cemaatlerinden biridir.
- Gürcistan nüfusunun büyük çoğunluğu Ortodoks Hristiyan'dır ve nüfusun %81,9'u Gürcistan Ortodoks Kilisesi'ne bağlıdır. Dinsel azınlıklar başında Müslümanlar (%9,9), Ermeni Apostolikler (%3,9), Rus Ortodokslar (%2), Katolikler (%0,8) gelir. Ayrıca başka dinlere mensup küçük gruplar vardır.

- Bugünkü Gürcistan Taş Devrinden bu yana yerleşim yeri olmuştur.
- Gürcistan'daki krallıklar küçük feodal bölgelere ayrılıyordu. Bu durum 7. yüzyılda Arapların Gürcistan'ı fethetmelerini kolaylaştırdı. Zaman içinde bu bölgeler yeniden eski konumlarını kazandılar ve 11. yüzyılda birleşik Gürcistan krallığı kuruldu. 12. yüzyılın başlarında Gürcistan yönetimi, Güney Kafkasya'nın büyük bölümünü, Anadolu'nun kuzeydoğu kesimini kontrol ediyordu.
- Osmanlıların 1453'te İstanbul'u ele geçirmelerinin ardından Gürcistan'ın Avrupa ile bağları koptu ve Osmanlı Devleti ile İran arasında sıkışıp kaldı. Batıdan Osmanlı, doğudan İran ordularının saldırılarına uğradı. Zaman zaman Osmanlı Devleti ile İran arasındaki savaşlara sahne oldu. Osmanlılar, 16. yüzyılda Gürcistan'ın güneybatı kesimini ele geçirerek bu topraklara Çıldır Eyaleti'ni kurdular.
- İran'ın saldırılarından kurtulan II. İrakli, bu kez Dağıstan'ın Müslüman kabilelerinin saldırılarına uğradı. Bunun üzerine 1783'te Rusya ile Georgiyevsk Antlaşması'nı imzaladı. Bu antlaşmayla Rusya, Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü ve sınırlarını koruma altına alıyordu. Ne var ki buna karşın İran saldırıları sürdü ve Rusya bu saldırılara karşı sessiz kaldı. İranlılar 1795'te Tiflis'e kadar ilerleyip kenti yakıp yıktılar. Rusya, 1801-1864 arasında Gürcistan'ın öbür bölgelerini de ele geçirdi. Poti ve Batum limanları ile Gürcistan'ın güneybatısı kesimi bir süre daha Osmanlı yönetimi altında kaldı. Ancak 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Ruslar bu bölgeleri de ele geçirdiler.

- Gürcistan kültürü ülkenin uzun tarihi ile beraber gelişmiş, Gürcü dili ve alfabesi üzerine dayanan güçlü bir edebiyat geleneği ve eşsiz bir ulusal kültür barındırmaktadır. Bu özelliği güçlü bir ulusal kimlik sağlayarak tarih boyunca tekrarlanan yabancı işgali ve asimilasyon çabalarına rağmen Gürcü kimliğinin korunmasına yardımcı olmuştur.
- Gürcü alfabesi MÖ 5. yüzyılda bulunmuş ve MÖ 284'te İberia Kralı 1. Parnavaz tarafından geliştirilmiştir.
- Gürcistanın orta çağa ait kültürü büyük ölçüde Ortodoks Hristiyanlık, Gürcü Ortodoks ve Apostolik kilisesinden etkilenerek çoğu kez dini bağlılığı yüceltmış ve destek olmuştur. Bu çalışmalar kiliseler, manastırlar Gürcü azizlerin ikonlarını içeren sanat eserleri ve hagiografi (Aziz çalışmaları) içine almıştır. Bu eserlerle beraber dinden bağımsız olarak, millî tarih, mitolojiler ve hagiografik eserler de yazılmıştır.

БИШКЕК — БИШКЕК
CUMA MOSCIDI — مسجد الجمعة
JUMA MOSQUE — ДЖУМА МЕЧЕТЬ

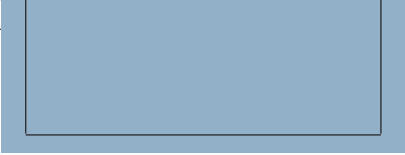
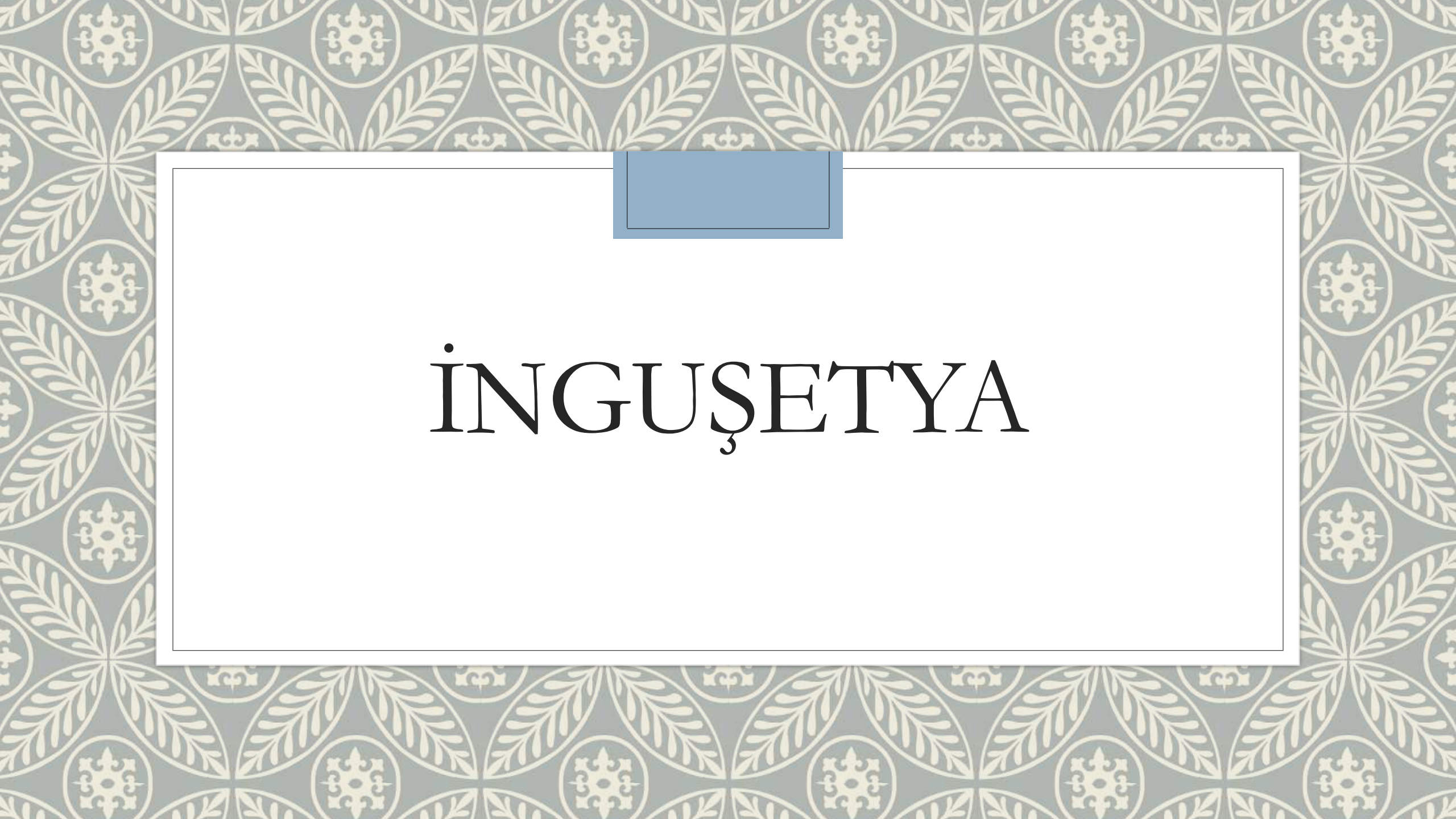

İNGUŞEYA

İngušetya

- İngušetya Cumhuriyeti, İnguşıya olarak da, Kuzey Kafkasya'da, Rusya'ya bağlı federe cumhuriyet. Başkenti Magas'tır. Rusya'nın en küçük federal birimidir. İnguşıya'nın yerli halkı İnguşlardır ve Vaynah halklarından biridir.
- İngušetya, Rusya'nın en fakir bölgelerinden biridir. Sovyetler Birliği döneminde Çeçen-İnguş Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin bir parçasıydı. Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecinde Çeçenya'da yaşanan kanlı savaştan İngušetya da büyük zarar gördü. Ardından İngušetya, Çeçenya'dan ayrılarak ayrı bir cumhuriyet haline geldi.
- İngušetya, Çeçenistan dışındaki en yoğun mülteci nüfusunun bulunduğu bölgedir.

Republic of Ingushetia

ÇEÇENİSTAN

Çeçenistan

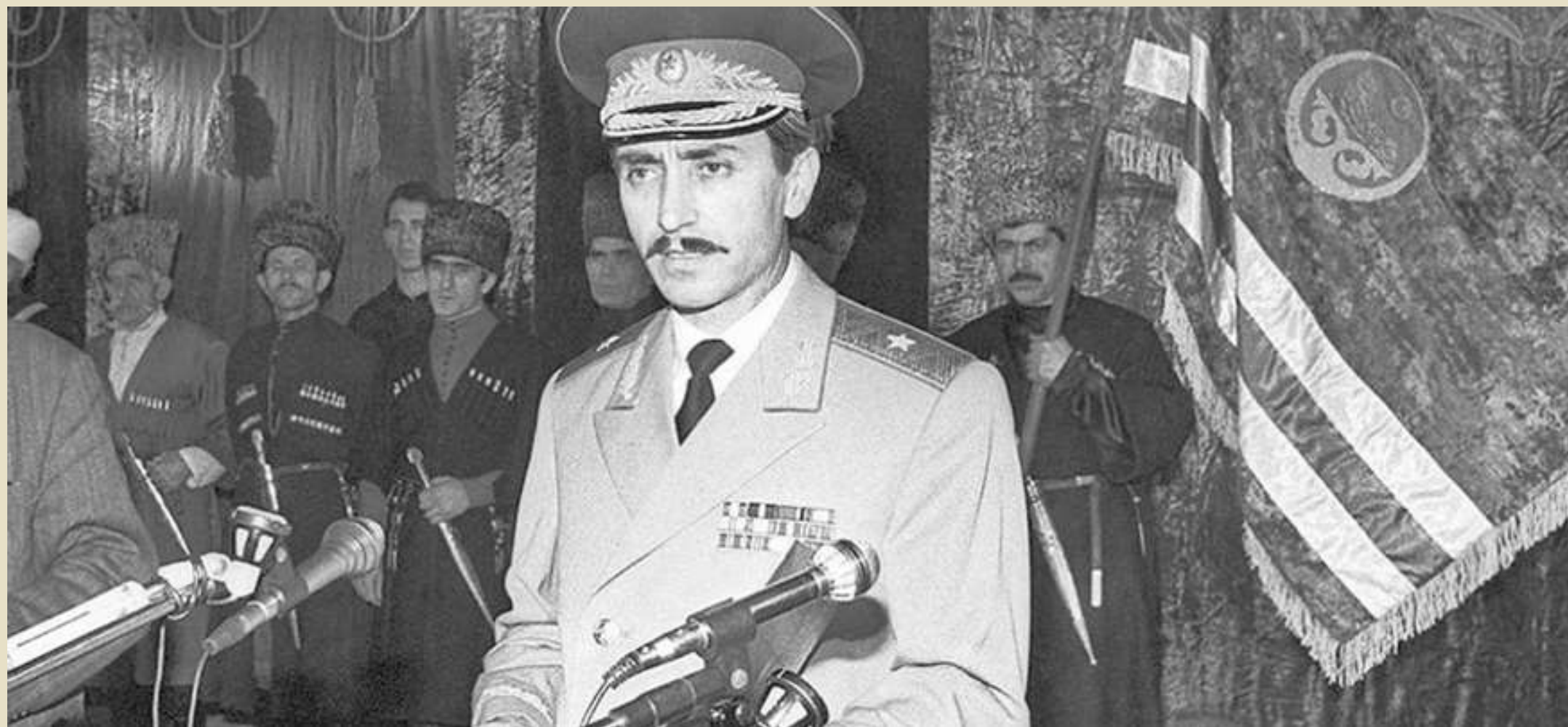

- Doğusunda ve güneydoğusunda Rusya Federasyonu'na bağlı Dağıstan Cumhuriyeti, güneyinde Gürcistan, batısında İnguşetya Cumhuriyeti, kuzeyinde Stavropol Kray ve Kalmukya Cumhuriyetleri bulunmaktadır.
- Ana yurtları, Vladikafkas'ın doğusuna düşen ve Terek Nehri'nin kolları olan Sunja ve Argun'un suladığı bölgedir. Kuzeyde Terek Nehri'ne, doğuda Andi Koysu ve Argun ırmaklarının arasındaki arazinin ortalarına kadar yayılırlar. Güneyde Gürcülerle irtibatları vardır. Batıda Daryal Geçidi ve daha güneye doğru Osetlerle komşudurlar. Doğuda ise Avarlar ve Andiler bulunur.
- Kafkas dil grubu içerisinde Nakh bölümünde yer alır. Çeçen dilinde genellikle iki ağızdan bahsedilebilir. Biri düzlükte, biri dağlık bölgelerde konuşur. Çeçen yazı dili daha çok düzlükte konuşulan Çeçence ağızlarına dayanmaktadır. [Nakh Dil Grubu: 1. Çeçen (Nohçi) – 2. İnguş (Ğalğay) Çeçen yazı dili son yıllarda gelişme göstermiş olup 49 harften oluşan kiril alfabesi kullanılmaktadır. 17 MART 1992 yılında Çeçen Parlementosu tarafından kabul edilen Latin Kökenli alfabe ise süregelen savaşlar nedeniyle kullanılamamıştır.

- Çeçenistan'ın başkenti Caharkala'dır. Bu ad Dudayev'in şehadetinden sonra verildi. Kentin tarihi adı Sölc-ghala (Sölca-kale)'dir. Sovyet döneminde Ruslarca verilen ad "korkunç" anlamına gelen ve Çar İvan Grozni'nin adına izafe edilen Grozni idi. Diğer kentler ise Şali (Çeçence Tela, 1990'da kent oldu), Gudermes (1941'de kent oldu), Argun (1967'de kent oldu), Urus-Martan (1990'da kent oldu)'dır.

Çeçen Cumhuriyeti İçkerya Devlet Başkanları

- » Dzhoxar Musayevich Dudayev (1991 – 1996)
- » Zelimxan Abdulmuslimovich Yandarbiyev (1996 – 1997)
- » Aslan Aliyevich Masxadov (1997 – 2005)
- » Abdul Halim Sadullayev (2005 – 2006)
- » Dokka Hamadovich Umarov (2006 – 6 Kasım 2007)

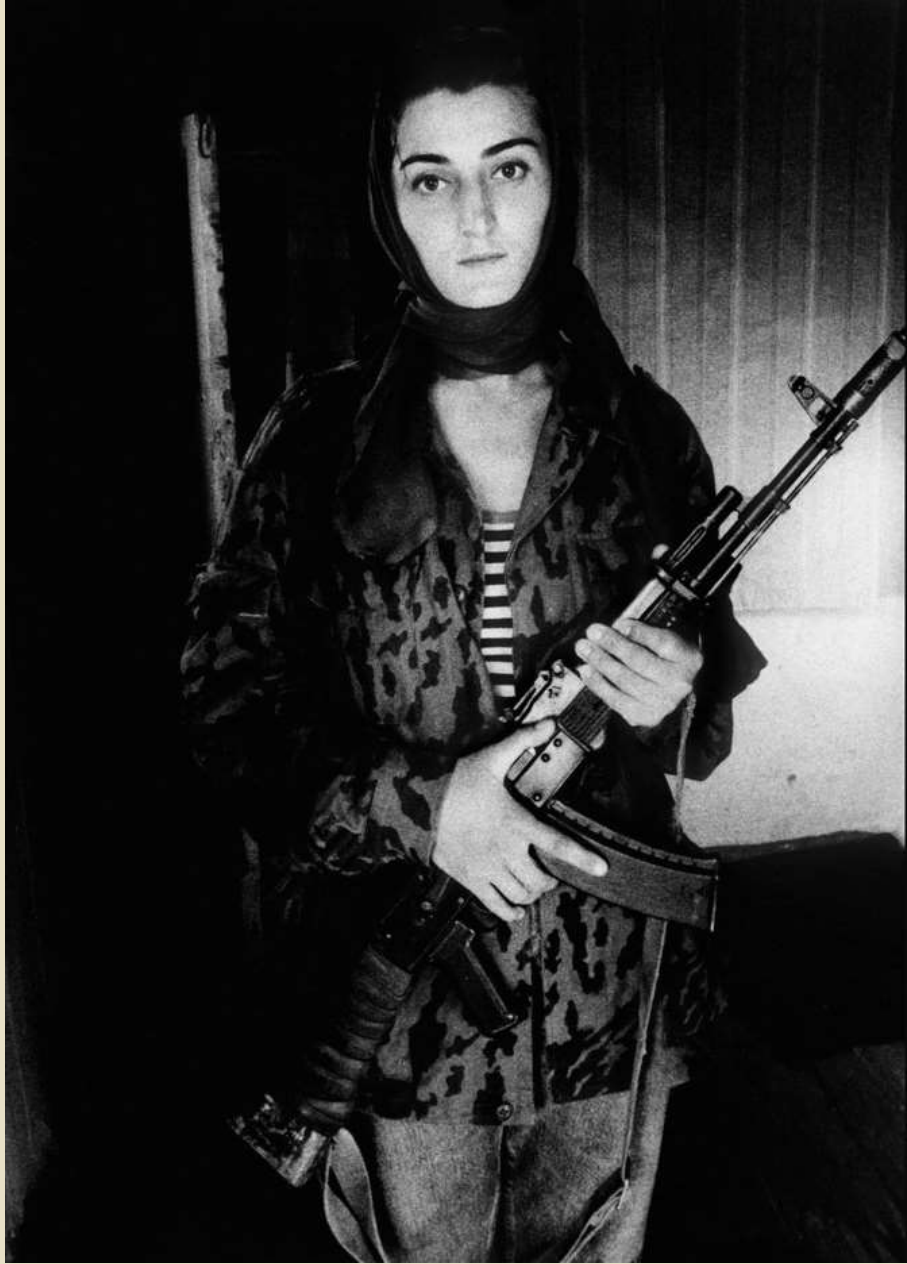

DAĞISTAN

Dağıstan

- Dağıstan Cumhuriyeti, Kafkasya'da Rusya'ya bağlı, özerk bir cumhuriyet. Kafkas cumhuriyetleri arasında nüfus ve yüzölçümü bakımından en büyük cumhuriyettir.
- 20 Ocak 1921'de SSCB'ye bağlı olarak Dağıstan Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti adıyla kuruldu. 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, Rusya içinde Dağıstan adını aldı.
- Başkenti Mahaçkala'dır. Diğer önemli şehirler Derbent, Kızılyar, İzberbaş ve Buynak'tır.
- Dağıstan adı bir kavmi değil, coğrafi-topografik bir anlam ifade eder. Rusça'da da 'Dağlar Ülkesi' anlamında "Strana Gor" ifâdesi kullanılmaktadır.
- Dağıstan'ın nüfusu 14 Ekim 2010 itibarıyla 2.910.249'dur. Türk halkları olan Kumuklar, Azeriler ve Nogaylar nüfusun % 21'ini oluşturmaktadır.
- Dağıstan nüfusunun %90,6'sı Müslümandır. Geri kalanı ise Hristiyandır.

Şeyh Şamil (d. 1797, Gimri - ö. 4 Şubat 1871, Medine), Kuzey Kafkasya halklarının siyasi ve dini önderi. Kafkas Savaşı'nda Rus karşıtı direnişin lideri ve Dağıstan'la Çeçenya'nın 3. imamı. Türkiye'de Kafkasya Kartalı olarak da adlandırılır. Hamza Bey'den sonra Kafkasya'daki direnişçilerin komutanıdır ve aynı zamanda Nakşibendi şeyhlerinden Seyyid Cemaleddin Kumuki'nin halifelerindendir. Yirmi beş yıl sürdürdüğü savaş ile onu izleyenlerin benimsediği fikir İslam ve tasavvuf bugün de Kafkas halklarını etkilemektedir. Kafkasya'nın hürriyeti için mücadele ettiğinden Dağıstan'da, Kafkasya'da ve tüm İslam ülkelerinde hâlâ ün sahibidir.

AZERBAIJAN

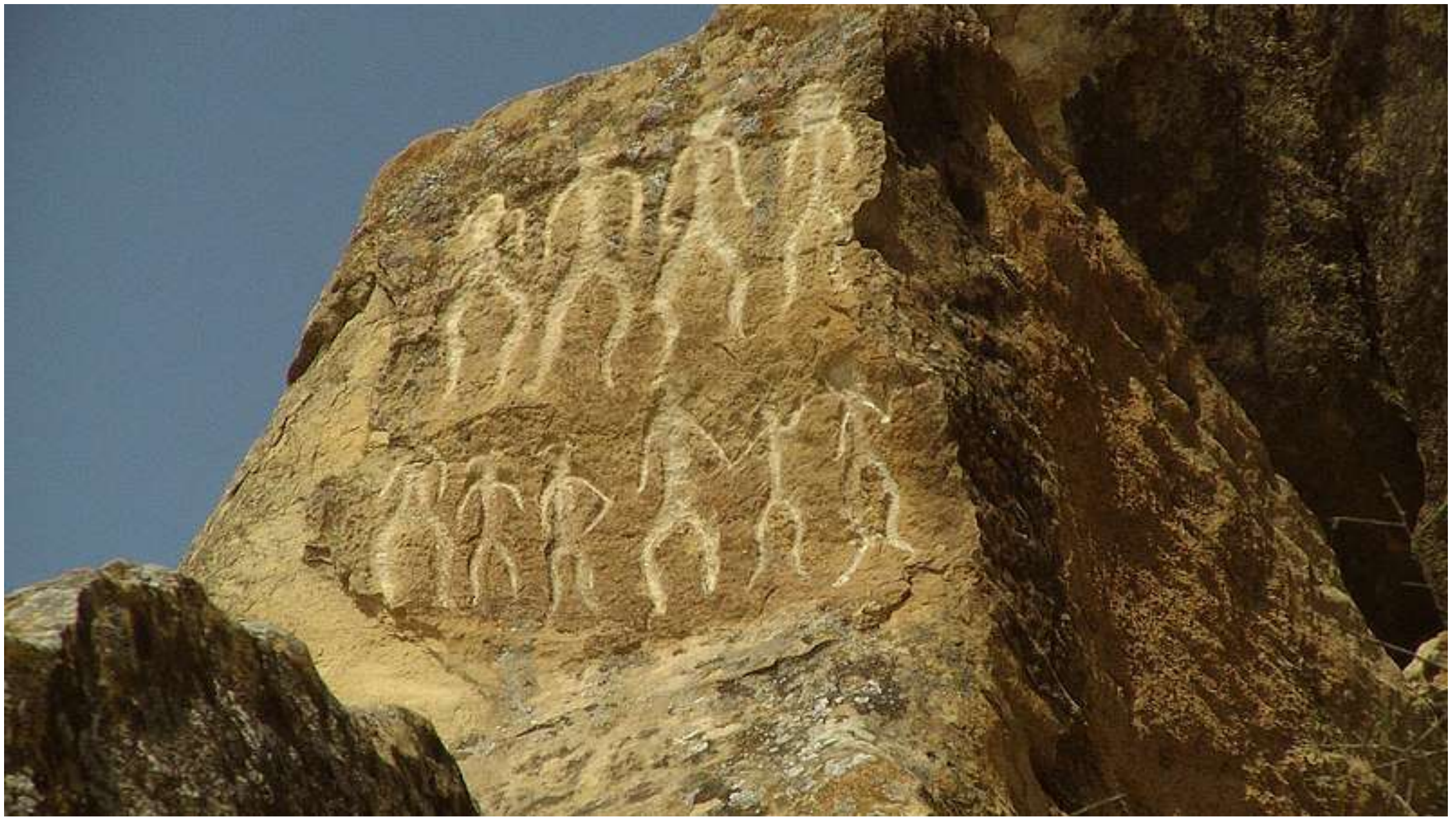
Azerbaycan

- Azerbaycan veya resmî adıyla Azerbaycan Cumhuriyeti, Batı Asya ile Doğu Avrupa'nın kesişim noktası olan Kafkasya'da yer alan bir ülkedir. Güney Kafkasya'nın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesidir. Kendisine bağlı olan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nin ise kuzey ve doğusu Ermenistan ile, güneyi ve batısı İran ile çevrilmiştir, Türkiye ile de 17 km'lik sınırı bulunmaktadır.
- Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti 1918 yılında kurulmuştur, ancak iki yıl sonra 1920, 26 Nisan'da Kızıl Ordu sınırı geçerek Azerbaycan'a girmiş, 28 Nisan 1920'de Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti kurulmuş ve ardından Sovyetler Birliği topraklarına katılmıştır. Ülkenin tekrar bağımsızlığını kazanması 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılması ile gerçekleşmiştir. Karabağ Savaşı sırasında Ermenistan, Dağlık Karabağ bölgesini ve bu bölgenin çevresindeki yedi rayonu işgal etti.
- Dağlık Karabağ'da ortaya çıkan Dağlık Karabağ Cumhuriyeti, fiilen savaşın sona ermesinden bu yana bağımsız olmasına rağmen, diplomatik anlamda hiçbir devlet tarafından tanınmamaktadır ve Azerbaycan'a bağlı bir de jure bölge olarak kabul edilmektedir.

Teşekkür ederim 😊